

...od nemoci ke zdraví...

Provádíme především roboticky asistované operační výkony, říká primář urologie

MUDr. JIŘÍ KOČÁREK, Ph.D.

Samostatné urologické oddělení existuje v Ústřední vojenské nemocnici již od roku 1947. Dnes je moderním lékařským pracovištěm vybaveném špičkovou technikou. V jeho čele stojí primář MUDr. Jiří Kočárek, Ph.D., s nímž jsme vedli následující rozhovor.

■ **V představách mnoha lidí, zejména mužů, je urologie spojena především s onemocněním prostaty. Tomu se ale budeme věnovat hlavně až příště. Co všechno tedy spadá do záběru činnosti urologického oddělení?**

Urologii řadíme mezi chirurgické obory, které k léčení nemocí využívají různé operační metody. Doménou urologie jsou onemocnění ledvin, ať již nezhoubná či zhoubná, chirurgická onemocnění nadledvin, onemocnění horních a dolních močových cest až po močovou trubici. Kromě chirurgicky léčitelných problémů řeší urolog i funkční poruchy horních a dolních močových cest. Dále řeší nemoci mužského pohlavního ústrojí. Ve spolupráci se sexuology léčí erektilní dysfunkce

a ve spolupráci s gynekology urogynekologické obtíže.

■ **Jaké je spektrum a četnost urologických onemocnění?**

Nejčastějším onemocněním v urologických ambulancích je benigní hyperplázie prostaty (BPH). BPH řadíme do skupiny onemocnění dolních močových cest. Nejčastější zhoubné onemocnění je nádor prostaty (jde o nejčastější nádorové onemocnění u mužů vůbec). Dále stoupá incidence nádorů ledvin (Česká republika si bohužel drží celosvětový primát v počtu zhoubných nádorů ledvin). Také počty nově zachycených nádorů močového měchýře stoupají. Dále roste výskyt konkrémentů horních i dolních močových cest, nejspíše na podkladě bohatnoucí společnosti a nezdravé skladbě přijímané potravy (nadbytek živočišných bílkovin a hojné solení). S prodlužující se délkou života, nadváze a sedavém způsobu života dochází též k výraznému vzestupu výskytu různých forem inkontinence moči (především u žen).

■ **Jaká je struktura Oddělení urologie?**

V čele urologického oddělení stojí primář oddělení, jeho zástupce a vrchní sestra. Urologické oddělení se skládá z ambulantního traktu, lůžkové části a sekretariátu oddělení.

Ambulantní část urologického oddělení vede vedoucí lékař a provoz řídí úseková sestra ambulance.

V ambulantním traktu najdete vyšetřovnu pro akutní urologické stavy, urodynamickou vyšetřovnu, poradny pro BPH, litiázu, inkontinenci a uroonkologická onemocnění. Součástí ambulantní části je také pracoviště rázové vlny (SWL) a ambulantní endoskopie.

Lůžková část urologického oddělení se nalézá v pavilonu CH 1. Provoz lůžkové části oddělení řídí vedoucí lékař a vedoucí sestra směny. Urologické oddělení disponuje 21 standardními a 4 nadstandardními lůžky na lůžkové části oddělení, další dvě lůžka má k dispozici na chirurgické jednotce intenzivní péče. O nadstandardní lůžka je stoupající zájem a nedaří se nám uspokojit všechny požadavky. Proto se budeme ve spolupráci s vedením nemocnice v letošním roce snažit počet těchto lůžek navýšit.

■ **Kolik lékařů a sester na oddělení pracuje?**

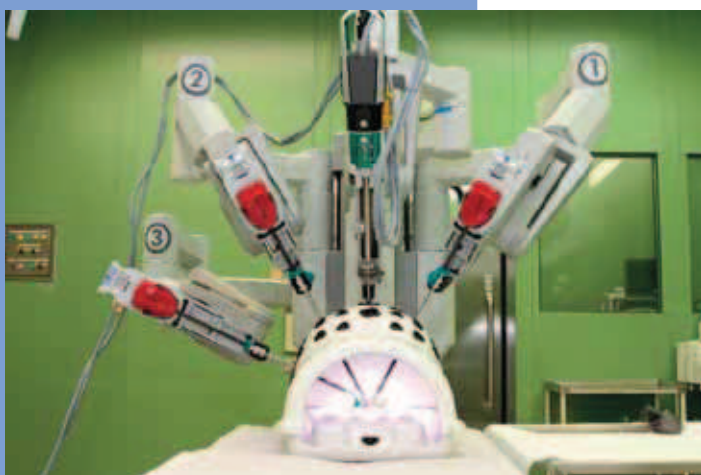
Na urologickém oddělení pracuje 8 lékařů na plný úvazek plus jeden lékař na dohodu o pracovní činnosti. Středně zdravotnický personál vede vrchní sestra, k dispozici má 10 sester pro lůžkovou část oddělení a 5 sester pro ambulanci.

■ **Kolik pacientů ročně projde vaším oddělením? Kolik z tohoto počtu ambulantní a kolik lůžkovým oddělením?**

Během roku 2013 bylo hospitalizováno na urologickém oddělení 1 768 pacientů. Na ambulanci našeho oddělení bylo v loňském roce ošetřeno 14 031 pacientů.

■ **Pomineme-li onemocnění prostaty, v jakém poměru muži – ženy jsou vaši pacienti?**

Pravda je, že díky prostatě potkáte na urologii více mužů. Celkově je poměr

Robotický systém Da Vinci

cca 5 mužů na 1 ženu. Ale u ostatních chorob uropoetického traktu se tento poměr již vyrovnává a třeba záněty dolních i horních močových cest jsou častější u žen.

■ Jak se současné nejmodernější medicínské a technické poznatky promítají do Vašeho oboru?

V posledních letech je nejen v urologii výrazný posun k miniinvazivním operačním postupům. Tyto postupy jsou pacienty vyhledávány pro nižší pooperační bolestivost, kratší rekonvalescenci a rychlejší návrat k běžným pracovním činnostem. Na našem oddělení byla otevřená operativa z velké části nahrazena technikami endourologickými a laparoskopickými. Velké využití zde našel holmiový laser. Jako jedno z mála pracovišť v ČR využíváme tento laser při endoskopické léčbě benigní hyperplasie prostaty. Holmiový laser dále s výhodou používáme při endoskopických operacích kamenů horních i dolních močových cest a dále při řešení nádorů močových cest v rámci zachovných endoskopických výkonů. Nedílnou součástí řešení kamenů v močových cestách je také používání litotryptoru (drtiče) k aplikaci rázových vln. Tento přístroj dále používáme k léčbě Peyronovy choroby. Zúženiny močové trubice řešíme moderním přenosem volných nebo živých tkáňových štěpů. Od roku 2005 využíváme při operacích robotický systém da Vinci. V loňském roce se podařilo zakoupit nový robotický systém da Vinci HD Si.

■ Je nový operační robotický systém třetí generace da Vinci Si běžným vybavením našich nemocnic?

Náš nový robotický systém da Vinci HD Si je v současné době nejmodernější operační robot, který je ve střední a východní Evropě v provozu. Tento robotický systém v současné době používáme především při operacích nádorů prostaty. Jeho využití nám umožňuje velmi

presně oddělovat nemocnou (nádorovou) tkáň od zdravé a velmi precizně šetřit okolní struktury. To našim pacientům přináší při zachování všech výhod miniinvazivní operace také rychlý návrat kontinence a v indikovaných případech i zachování erekce. Tyto výhody nám přinášejí velký zájem pacientů

nejen z celé ČR a Slovenska, ale i ze států dále na východ. Do budoucna bychom rádi využili výhod tohoto robotického systému také pro pacienty s nádory ledvin a močového měchýře (většina zdravotních pojišťoven v ČR, bohužel, zatím kromě operací nádoru prostaty svým pojištěncům tyto výkony nehradí).

■ Který přístroj nebo technologii byste ke své práci případně ještě uvítal?

Urologie je obor, který je závislý na složité technice jak v oblasti diagnostické, tak terapeutické. Finanční náklady jsou velké, velké jsou ovšem i potenciální výnosy. Přestože je naše oddělení v současné době nadstandardně vybavené, stále je co zlepšovat. U každé novinky je ale nutné vyhodnotit její ekonomickou výhodnost, zaručující maximálně efektivní zdravotní postupy a úsporu nákladů v rámci rozpočtu nemocnice při současném poskytování péče na základě nejvyšších standardů širokému spektru pacientů.

■ Kdy jste se stal primářem oddělení urologie v Ústřední vojenské nemocnici a jaký je Váš vztah k armádě? Jste voják?

Vojákem jsem byl od nástupu na Vojenskou lékařskou akademii v roce 1986 až do 31. března 2013, kdy bylo urologické oddělení ÚVN „zcivilněno“. V dubnu loňského roku jsem se zúčastnil výběrového řízení a 1. května 2013 jsem byl jmenován primářem urologického oddělení ÚVN. Můj vztah k armádě zůstává pozitivní a rád se nadále aktivně účastním letních i zimních armádních přeborů.

■ Jaký je Váš profesní životopis?

Pocházím z lékařské rodiny, a proto byl výběr mého budoucího povolání celkem snadný. Po maturitě na libereckém gymnáziu v roce 1986 jsem nastoupil na Vojenskou lékařskou akademii do Hradce Králové. Po jejím ukončení v roce 1992 jsem nastoupil do Ústřední

vojenské nemocnice Praha na základní školení před 1. atestací z všeobecného lékařství a postupně prošel všechna oddělení nemocnice. V lednu 1995 jsem složil atestaci a nastoupil na funkci náčelníka zabezpečení letového provozu letiště Praha Kbely. V listopadu 1995 jsem využil nabídku tehdejšího primáře urologického oddělení ÚVN pana Doc. Hyršla a nastoupil na pozici staršího lékaře. Až na krátké převelení do funkce vedoucího lékaře operačních sálů 7. Zdravotnického praporu v roce 2001 pracuji na urologickém oddělení dodnes. Po složení 2. atestace z urologie jsem úspěšně absolvoval také zkoušku z laparoskopie na Katedře laparoskopické chirurgie Univerzity Strassbourg. V roce 2007 jsem obhájil doktorskou práci na téma fotodynamická diagnostika nádorů močového měchýře. Od ledna 2002 do března 2013 jsem působil ve funkci zástupce primáře urologického oddělení ÚVN. Vzhledem k tomu, že se urologické oddělení podílí na přípravě studentů medicíny 1. a 3. lékařské fakulty UK, pracuji také jako asistent na urologické klinice 1. LF UK a jako externí učitel na urologické klinice 3. LF UK se zaměřením na endourologii, laparoskopii a robotiku v urologii. Pravidelně přednáším na odborných konferencích doma i v zahraničí.

■ Proč jste si vybral právě urologii?

Vždy mě více lákaly chirurgické obory, kde lékař většinou rychleji pozná výsledek svého snažení. Již během svého pobytu v nemocnici v rámci přípravy na všeobecnou atestaci jsem se snažil maximum času trávit na operačních sálech, ať už na chirurgii, ortopedii nebo urologii a tehdy i na gynekologii, které byla v té době v ÚVN součástí urologie. Po nástupu na posádkovou ošetrovnu letiště Praha-Kbely jsem využil první nabídku k návratu do ÚVN.

■ Máte svoji osobní superspecializaci?

Od počátku jsem se zaměřoval na mikrochirurgické a laparoskopické operace. Od roku 2005 jsou to především roboticky asistované uroonkologické výkony.

Jiří Hruška
foto: archiv ÚVN

Druhou část rozhovoru s primářem Oddělení urologie ÚVN MUDr. Jiřím Kočárkem, Ph.D., přineseme v příštím čísle časopisu VELESLAVÍN39.